

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Subjektivně vnímaná profesní zátěž u pracovníků v sociálních službách

Autorka práce: Michaela Weise

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracovala: Mgr. Martina Kočerová, Ph.D.

Datum: 10. května 2022

Hodnocení práce Michaely Weise bylo provedeno na základě kritérií, která stanovuje Metodická pomůcka ke zpracování závěrečných kvalifikačních prací na Teologické fakultě, poslední aktualizace ke 14. 9. 2021.

Formální a jazyková stránka práce

Rozsah předložené diplomové práce je pod stanoveným minimem a činí od úvodu po závěr pouhých 45 stran (nejedná se o normostrany). V práci jsou také přílohy, tvořené přepisem rozhovorů (20 stran). Co se týká formální úpravy, tak práce splňuje většinu požadavků, vyskytují se nedostatky drobného charakteru (např. Závěr je číslován). V práci je zařazen Seznam literatury, který je velmi nepřehledný. Jeho zpřehlednění by pomohlo vhodnější formátování (např. odsazení druhého a následujících řádků apod.). Zdroje uvedené v Seznamu literatury neodpovídají zcela požadavkům: jméno autora je uváděno celé; druhý autor je uváděn v opačném pořadí – jméno, příjmení; autoři nejsou odděleni středníkem, ale je užitá spojka „a“, u zdroje (ŠVAMBERK, ŠAUEROVÁ, 2018: 19) se jedná jen o jednu autorku, nikoliv o autory dva. V seznamu elektronických zdrojů (označeném Online zdroje) chybí před lokací „WWW“ a lokace není uzavřena do znaků < >. Dohledatelnost zdrojů nic z uvedeného ale nesnižuje. Připojen je také seznam zkratk, přičemž se nedomnívám, že by bylo nezbytně nutné v něm uvádět naprosto běžně užívanou zkratku „atd.“ s jejím vysvětlením.

Z mého pohledu nevhodné je členění práce na Teoretickou a Praktickou část, zejména, pokud se jedná o výzkumnou práci, která je na výzkumu postavená. Při autorkou zvoleném členění působí práce dojmem, že sestává ze dvou autonomních částí, což by tak být nemělo. Kapitoly předcházející popisu samotného výzkumu jsou jeho nedílnou součástí a mají poskytnout přehled východisek, na kterých výzkum staví. V předložené práci ale prvních pět kapitol není nijak provázáno s částí, kterou autorka označuje jako „teoretickou“. Nepracuje s těmito informacemi ani ve výzkumu, ani při interpretaci získaných výsledků, ani v diskusi.

Jazyková stránka práce vykazuje velmi nízkou stylistickou úroveň, což se znatelně projevuje při užití přímých citací, které jsou mnohdy do textu vloženy bez hlubšího smyslu a propojení s dalším textem (např. na s. 13 na konci prvního odstavce, kde autorka vložila citaci jedné věty, kterou kdyby vlastními slovy připojila k předchozímu textu jako citaci nepřímou, kvalitu sdělení by to jistě nesnížilo: „*Pracovníci se angažují jen v zájmu svého klienta a energie plyne jen od toho, kdo pomáhá.*“ Nebo obdobně na s. 15 samostatně stojící věta: „*Mnoho symptomů se podobá symptomům jiných psychických poruch a omezení.*“), nebo i na jiných místech (např. na s. 21 druhý a poslední odstavec, které jsou tvořeny pouze přímou citací, nebo na s. 26 citace v prvním

odstavci). Připomínku bych měla také ke zdrojům a důslednější práci s nimi. Autorkou uvedené zdroje v textu odpovídají citacím přímým, ty však v textu vyznačeny nejsou. Lze se tedy domnívat, že jde o citace nepřímé, čemuž ale forma zdrojů neodpovídá. Zároveň na několika místech, kde autorka uvádí přímou citaci a k ní příslušný zdroj, již neuvádí zdroj k citaci nepřímé, která té přímé předchází (např. na s. 13 první odstavec, ale také předposlední „*Syndrom vyhoření neboli burnout...*“). Není tedy jasné, zda vycházela ze stejného zdroje, jiného, nebo jde skutečně o její autorský text.

Obsahová stránka práce

V práci je uveden obsah, úvod, závěr, abstrakt, text je členěn do kapitol, což odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce. V Úvodu autorka popisuje, co jí vedlo k výběru tématu, nicméně od úvodu by se očekávalo více, a to představení práce, záměru, realizace, zvoleného paradigma, uvedení prací, na které navazuje atd., což zde zcela chybí. Autorka uvádí, že cílem práce bylo „*zmapovat faktory, které pracovníci v sociálních službách nejvíce pociťují jako zátěž*“. Ovšem v kapitole 6 jako cíl výzkumu uvádí: „*cílem této práce bylo zjistit a popsat, jak pracovníci v sociálních službách subjektivně vnímají profesní zátěž*“. Jde tedy o cíl rozdílný, není stejné mapovat faktory, které jsou pociťovány jako zátěž, a zjistit, jak je vnímána zátěž. I když pominu autorkou anoncované rozšíření výzkumu na zátěžové situace v rodině, není jasné, kam autorka skutečně cílila svou práci, tedy realizovaný výzkum. V kapitole 6 také autorka uvádí výzkumnou otázku: „*Jak pracovníci v sociálních službách vnímali pracovní zátěž v době pandemie Covid-19?*“ Jde ale opět jen o pouhé zopakování již uvedeného cíle s konkretizací období, nikoliv o skutečnou výzkumnou otázku či otázky, na které by autorka při výzkumu hledala odpovědi, a na jejichž základě by pak mohla vyslovit závěr a naplnit tak cíl práce. Když tedy autorka následně koncipovala design výzkumu (pak jej i realizovala), což popisuje v kapitole 8, není jasné, co vlastně sledovala (úrovně výzkumných otázek) a na jakém základě. To považuji za největší úskalí celé předložené práce, a také důvod, proč autorka k žádné odpovědi vlastně nedospěla, což vyplývá jak z Diskuse, tak ze Závěru. Zároveň otázky, které kladla v rozhovoru jsou často návodné a směřují respondenta k určitému vnímání, např. otázka „*Jak to popisujete, šlo o velkou zátěž a vyčerpání, jak jste odpočívala?*“, nebo „*To jste musela chodit opravdu vyčerpaná z práce.*“ Jak se s případným zkreslením autorka vypořádala?

Když se ještě u cíle práce pozastavím, tak vymezení cíle a formulování výzkumné otázky je klíčovým bodem celé výzkumné práce, ovšem autorka se tomuto vymezení věnuje na necelých 9! řádcích, tvořících celou kapitolu 6. Není tedy vůbec jasné, jak autorka dospěla k otázkám, které respondentkám kladla. V kapitole 7 popisuje pozici výzkumníka, a není zřejmé, proč tuto kapitolu vůbec zařazuje, neboť již po několikáté pouze uvádí svůj subjektivní vztah ke zvolenému tématu a popis okolností, které výzkum provázely. Naopak, např. popisu zvolené metody věnuje jeden kratičký (předposlední) odstavec na s. 26, zdůvodnění výběru respondentů a popisu výzkumného vzorku pouhou jednu větu na s. 27 na začátku druhého odstavce a ani na s. 29 se více k výběru respondentů nedozvídáme. Jak byl naplněn např. požadavek homogenity výzkumného vzorku, nebo nasycenosti? Kapitola 10 je členěna dle témat, která autorka výzkumným šetřením identifikovala, nicméně, v práci zcela absentuje představení mezikroků, které realizovala mezi přepsáním rozhovorů a identifikací témat. Z čeho

témata vznikla, jaké kódy autorka získala, jak od nich dospěla k tématům atd.? Když tedy v kapitole 11 autorka předkládá odpověď na výzkumnou otázku, jen stěží se předloženému dá přikládat nějaká váha.

Celkové zhodnocení práce

Když pomínou nedodržení doporučeného rozsahu práce, tak předložená práce vykazuje po formální a jazykové stránce nedostatky spíše drobnějšího charakteru, po obsahové stránce se však jedná o závažné nedostatky, přičemž ty nejzávažnější jsou:

- text má spíše popisný a kompilační charakter, práce s citacemi je na nízké úrovni,
- práce je členěna do dvou vzájemně nepropojených částí,
- cíl práce je formulován nejednoznačně, cílová otázka není formulována vůbec, chybí hlubší argumentace cíle, cílové skupiny, metody a otázek,
- v práci absentuje prezentace výsledků – kódy, kroky od kódů k tématům.

Navržené hodnocení

Na základě výše uvedeného doporučuji práci k obhajobě s tím, že navrhuji práci hodnotit v závislosti na obhajobě, ve které by mělo zaznít doplnění práce dle výše uvedených bodů, nejlépe však známkou dobře.